

Asia: VN/20785/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta (lausuntopyynnön diaarinumero VN/20785/2023)

Yleiset huomiot

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto kiittää mahdollisuudesta lausua. Olemme kuitenkin huolissamme todella lyhyen, viiden arkipäivän mittaisesta lausuntoajasta. Pelkäämme kiireen vaikuttavan lain valmistelun laatuun.

Huomiot indeksitarkistusten tekemättä jättämisestä

Esityksen mukaan esimerkiksi yleiseen asumistukeen, työttömyysturvaan, sairauspäivärahaan kotihoidontukeen, yksityisen hoidon tukeen ja opintorahan huoltajakorotukseen ei tehtäisi vuosina 2024–2027 lainkaan indeksitarkistuksia, ellei tarkistusten tekemättä jättämisen vaikutus etuuksien reaalitasoon ylittäisi 10,2 prosenttia.

Yhden vanhemman Perheiden Liitto on huolissaan indeksitarkistusten tekemättä jättämisen vaikutuksista pienituloisten yhden vanhemman perheiden toimeentuloon, eikä kannata esitystä. Yhden vanhemman perheissä usean etuuden yhtäaikainen käyttö on keskimääräistä yleisempää, kun perheessä on vain yksi aikuinen. Lisäksi hallituksen useat muut sosiaaliturvaa heikentävät esitykset (esimerkiksi yleiseen asumistukeen, työttömyysturvaan ja toimeentulotukeen esitetyt muutokset) kohdentuvat erityisesti yhden vanhemman perheille. Samanaikaisesti yleinen taloustilanne ja kallistuneet hinnat vaikuttavat pienituloisten lapsiperheiden elämään.

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto näkee, että indeksitarkistuksen tekemättä jättäminen lisää lapsiperheköyhyyttä erityisesti yhdessä sosiaaliturvaan suunniteltujen leikkausten kanssa. Onkin erittäin tärkeää tehdä huolellinen kokonaisvaikutusten arviointi leikkausten ja muutosten vaikutuksista pienituloisiin lapsiperheisiin sekä toimien lapsivaikutusten arviointia.

Huomiot lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto kiittää suunnitelmasta korottaa lapsilisän yksinhuoltajakorotusta, 4. ja 5. lapsen lapsilisää ja alle kolmevuotiaasta lapsesta maksettavaa lapsilisää. Nämä korotukset kohdistuvat suurimmassa lapsiköyhyysriskissä oleviin lapsiperheisiin. Haluamme kuitenkin nostaa esille, että nämä korotukset eivät kompensoi hallituksen suunnittelemaa muun sosiaaliturvan muutoksia, joiden heikentävät vaikutukset erityisesti yhden vanhemman perheiden talouteen ovat huolestuttavat.

Yhden Vanhemman Perheiden Liiton esityksiä lapsilisään

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto esittää, että lapsilisää jatkossa maksettaisiin 18 ikävuoteen saakka. Nykyään lapsilisän maksaminen loppuu lapsen täyttäessä 17 vuotta, vaikka tässä iässä lapsen kulutus on suurimmillaan. Esimerkiksi pienituloisissa yhden vanhemman perheissä tulon menetys on suuri ja johtaa joskus siihen, että lapsen on muutettava pois kotoa. Muutto joudutaan välillä tekemään rahan riittämisen vuoksi myös tilanteissa, joissa nuori eikä vanhempi sitä muutoin halua. Muutosta lapsilisän pidemmästä maksusta suunniteltaessa on kuitenkin tärkeä huolehtia siitä, ettei muutos vaikuta kenenkään talouteen heikentävästi. On tilanteita, joissa opiskeleva 17-vuotias nuori voi saada enemmän opintorahaa kuin saisi lapsilisää, eikä lapsilisän maksaminen saa vähentää tuloja.

Vuoroasuvien lasten kohdalla tulee tarkastella mahdollisuutta maksaa lapsilisää molemmille vanhemmille, jonka kanssa lapsi asuu. Tällä hetkellä lapsilisä maksetaan vain toiselle vanhemmalle. Jos vanhemmat eivät ole sopuisia siitä, kummalle vanhemmalle lapsilisä maksetaan, niin se maksetaan sille vanhemmalle, jonka luona lapsi virallisesti asuu. Tämä saattaa esimerkiksi riitaisissa erotilanteissa lisätä riitaa lapsen kulujen hoitamisesta. Jos lapsilisää maksetaan molemmille

vanhemmille, sitä ei kuitenkaan saa puolittaa, sillä vuoroasuvan lapsen kulut ovat suuremmat kuin muissa asumismuodoissa.

Lapsilisä tulisi lisäksi sitoa indeksiin, jotta sen taso seuraisi elinkustannusten kehitystä. Näin lapsilisäjärjestelmä pystyisi entistä paremmin tasaamaan lapsista aiheutuneita kustannuksia lapsiperheiden ja muiden kotitalouksien välillä.

Lisätietoja

Terhi Rapeli

toiminnanjohtaja

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto

040 186 3421

terhi.rapeli@yvpl.fi

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto on valtakunnallinen perhejärjestö, joka työllään lisää yhden vanhemman perheiden hyvinvointia ja vahvistaa heidän asemaansa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Rapeli Terhi
Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry